

Egungo Euskararen Hiztegia

—W—

[bertsioa: 2014-07-14]

wagneriano *izond* wagneriarra. Beste guztiak ere (oso **wagnerianoak** ahotsetan eta itxuretan) ederki, emakumeak gizonak baino hobeto.

wagneriar *izond* R. Wagnerrena, Wagnerri dagokiona. Meier sopranoak mezzoaren ahotsa baino erregistro zabalagoa du, eta teknika handiko abeslari **wagneriar** espezializatua da. Wagner iraultzailearen aintzindarizat jantzi zen Bruckner sinfonia honetan, lau tuba **wagneriar** gaineratzen. Arrakastaren zioak balabiadeen osotasunean dautza: oso abeslari finak, orkestra zein abesbatzak **wagneriarrak** eurak, eszenografia egokia eta eskarmentuko zuzendariak.

wagnerismo *iz* R. Wagnerren teknikan oinarrituriko musika-sistema. 'Ez zait **wagnerismo** eskultoriko hori gustatzen,' esan dit.

wahabi (*orobat uahabi*) *izond* wahabita. Osama bin Laden musulman **uahabia** da, baita Irailaren 11ko erasogile gehienak ere. Sherard Cowper Colesek ohartarazi du oso litekeena dela eraso gehiago izatea erreinu **uahabian**.

wahabismo (*orobat uahabismo*) *iz* Muhammad Ibn Abd al-Uahhab (1703-1792) buru erlijiosoaren doktrina, Islamaren interpretazio literal eta puritanoan oinarritzen dena. **Uahabismoan** oinarritutako erasoak erreinu uahabian.

wahabita (*orobat uahabita*) *izond/iz* wahabismoaren jarraitzailea. Abdel Aziz al-Mokrinek izenpetua zen agiri batek musulmanei manua ematen zien erasoak burutzeko erresuma **uahabitan**. Riadek saudiar herritartasuna kendu dio [...] Osama Bin Ladeni, nahiz eta haren sendia erresuma **uahabitako** aberats eta boteretsuenetatik den. Ingushetian sartu ziren erasotzaileen buruzagia Magomed Ievloiev zela eta zehaztu zuen hau **uahabita** islamista integrata dela.

walkie-talkie *iz* pertsona bat beste batekin distantzia laburretan komunikatzeko eskuko tresna, irrati uhinetan oinarritua. Anastasiok **walkie-talkie** bat atera zuen jakaren poltsikotik. Goizeko 3etan Jadank mugimenduak ikusi dira, polizia anitz Baionako karraketan, **walkie talkie**-ekin mintzo. Lucyk pistola bat eta **walkie-talkie** bat erosi beharko lituzke, eta tiro-eskolak hartu. Hantxe lurperatzen genuen "osaba Jose", tunela egiten genbiltzanean kanpoko lagunekin komunikatzeko geneukan **walkie-talkie**-a, irrati txiki bat, kanpotik iristen zitzaizkigun panfletoak... eta hainbat ezkutuko tresna eta misterio.

walkiria *iz* Europako Iparraldeko jainkosa, guduetan heroi hil-beharrak izendatzen zituen; Europako Iparraldeko emakume gaztea, ilehoria eta luzea. -Baaa... zu eta beste bi **walkiria** bidali apaiza tentatzera. "Ene **walkiria**" erraten nioan, ikusiko... Bere nobioarekin etorkizunik ez zeukala jakin zuen egun hartan, proposamenezko begiradekin bonbardatu zuen **walkiria** baten semea behar zuen kamarero hura.

walkman *iz* kasete entzungailu eskukoa, tamaina txikikoa, aurikularrekin entzuten dena. Stephenek, ingurura begiratu, **walkmana** entzun, kantatu edo are hitz egiten du marrazten duen bitartean. Filmaren soinu-banda osorik dauka grabatua, eta etengabe entzuten du **walkmanean**. Batzuk irakurtzen ari dira, **walkmana** soinean dute askok. **Walkmanak** klak egin zuen zinta amaierara heltzean. Amaiak **walkman** bateko entzungailuak ziruditenak atera zituen. Belarri biak **walkmanaren** aurikularrez estalita agertuko zaizu halakoa hitzordura. Demagun **walkmaneko** pilari tripak atera, eta haietako zuku alkalinoa irentsiz nire buruaz beste egin nahi dudala.

waloniari *izlag/iz* Waloniakoa, Waloniari dagokiona; Waloniako herritarra. Danilo Di Luca 29 urteko txirridularia **Waloniari** fletxa deitzen den kurtsa irabazi duena. Horrek frogatzen baitu Belgikarrak edo hobeki erraiteko **Waloniarrak** Alemanak bezain ibiltari onak zirela. Flandes Belgikaren estatu zorrari aurre egiteko prest dagoela nabarmendu zuten, **waloniarrak** gauza bera eginez gero betiere. Frantsesek belgikarrei legez egiten die trufa **waloniari** honek gure lagun flandriarrei.

waloniara *iz* frantsearen aldaera, Walonian mintzatzen dena. Bruselasean frantsesez hitz egiten da, baina guretzat axolarik duen gauza bakarra da flandesearen lurraldeen eta **waloniaren** lurraldeen arteko muga.

washingtondar *izlag/iz* Washingtongoa, Washingtoni dagokiona; Washingtongo biztanlea. **Washingtondar** [...] Potomak tribuko kidea, bere burua gobernatzearen pribilegioa gobernu onaren abantailaren truke eman zuena. **Washingtondar** AB Potomak ibaiaren ertzean bizi izan zen Washingtonen eman zuen denboran.

waterpolo *iz* ur kirola, eskubaloia antzekoa, zappina jokalariko bi talderen artean igerileku batean jokatzen dena. Euskadiko **waterpoloko** selekzioaren bosgarren partida zen atzokoa. Euskadiko eta Portugalgo **waterpoloko** selekzioek atzo Galdakaon jokatu behar zuten partida bertan behera geratu zen. Pilota biribila delako, **waterpolokoa** bezala.

watio (*orobat vatio g..er.*) *iz* watta. Bizitzak beste kolore bat zeukan 125 **watioko** bonbillaren argitan. Iheslarien zain geunden, baina alarma jota guardia mugitzen hasiz gero, 500 **watioko** fokuekin hornitutako dorre baten kontra egin behar genuen tiro etengabe.

watt *iz* potentzia unitatea, eskuarki elektrizitatean erabiltzen dena. Kartzela haietan, alegia, 25 **watteko** bonbillak zeuden. Adreilu trinkozko putzuzulo batean hormarteratu genuen, hondoan eta alboetan 1.000 **watteko** lau erresistentzia zeukala, elektrika-harietara kontagailua baino goraxeagotik konektatuak. Milaka **watteko** fokuek argizatutako pasarela batean legez. Tximista batek 30 mikrosegundo irauten du eta 10 trilioi **watt** sortzen ditu. Milioi bat pertsonak, denak batera hizketan jarrita, sortuko luketen

soinuaren energia 15 edo 20 **watt** baino ez litzateke. Lotan, 80 **watt** ingurukoa da gorputzaren energia-gastua. Presio aldaketaren intentsitate edo indarra, berez, **wattetan** neur daiteke. Xinan, ur erresalba baten egitera doatzi munduko handiena izanen dena: 18 200 mega **watt**-eko eletrika indarra eman beharra du urtegi ikaragarri horrek, herri horrentzat.

web 1 iz Interneteko helbide jakin batean aurkitzen den informazio multzoa. Begiratu bat ematen zer **web** dauden ikusgarri, oharrari begia toaen: "Gogorrentzat". **Web** horien sortzaileek bezero berriak erakarri eta hailer eusteko gero eta «trikimailu konplexuagoak» erabiltzen dituztela esan du. Zenbait kasutan abortatzea irtenbide bat izan daitekeela dio Portugalgo **web** ofizial batek. Espainiako Auzitegi Gorenak **web** independentiazale baten kontrako kereila onartu du. Han sakatuta, beste web orri batera jauzi egiten du erabiltzaileak; benetako erakundearenaren antzeko **web** batera. Duela urte bat **web**-aren diseinua eta edukia berritu zituzte eta orduetik %10 handitu dira kontsultak. Zoaz orain *El Correo*-ren **webera**.

2 (hitz elkartuetan lehen osagai gisa) Aplikazio hori XML hizkuntzan oinarritutako programa da, eta **web** zerbitzuak sortzeko balio du. Salmentarako **web** zerbitzu bat egin nahi izanez gero, eta horretarako disko baten prezioa jakin nahi izanez gero, SOAP protokoloaren bidez, datu horiek biltzen dituen konpainiarekin harremanetan jar daiteke. Interneten **web** dokumentuak deskribatuta jasotzeko era berria. Irak-eko II. gerra zela eta, izugarri hedatu ziren **web**-log hauek. Beren ordenagailua **web** cam tresnaz dohatua dutenek mundu guzitik segitu ahal izan dute Korrika zuzenean.

3 (hitz elkartuetan bigarren osagai gisa) Birus batek suntsitu zigan "Zimino lizuna" porno **web**-era jaitziko bideo klipen artean, bazen Ginger Lynn izeneko artista bikain batena.

4 web atari [6 agerraldi, 6 artikulutan] **Web-atari** berri bat eraikiko da, lau hizkuntzetan, orain arteko web-gunea baino zabalagoa, elkarteeri eta publiko zabal bati idekia izanen dena. Euskal literaturari buruzko beste bederatzita webgunerekin batera dago Euskal prentsaren lanak Susa argitaletxearen Armiarma **web atarian**. Osasunerako eta ingurumenerako kaltegarri izan daitezkeen produktuen zerranda osatu du Espainiako Greenpeacek eta bere **web atarian** (www.greenpeace.es) jarri du. Euskal Herriko metal musikaren berri zabal izan nahi duenak Interneteko Herriko Burdina (www.herrikoburdina.net) **web atarian** dauka informazio iturri nagusienetako bat.

5 web gune ik webgune.

6 web orri [257 agerraldi, 16 liburu eta 154 artikulutan] Talde supremazista estatubatuar baten **web orrian** jakingarri zehatzak eskaintzen zituzten auto bat errausteko erabili beharreko gasolina dosi doiaz. Unibertsitateko ikasgaiak hobeto garatzeko nahiko arrunta da egun **Web-orriak** eta Web-guneak eratzea -beren e-mail helbide eta guzti-. Elkarteak martxan jarri berria duen **web orriak**, dudarik gabe, are eskurago jarriko ditu aurrerantzean dokumentuok. Jendeak zer gordetzen duen bere laneko disko gogorrean, zer mezu klase hartzen eta bidaltzen dituen bere posta elektronikoa, zer **web orri** bisitatzen dituen. Batetik jokoak eta programak pirateatu, eta bestetik **web orriak** diseinatu, diru mordoa eskuratzen du. **Web orriaren** helbidea eskatu diot adiskideari. Neska bankuko **web orrian sartu** eta Mutilaren jaiotza data saiatu du kodean. Hainbat **web orri** eta proiektuen bidez sortutako fanzinea da. EUSTAT (**web orria**):_Ikerketa Zientifiko eta Garapen Teknologikoari buruzko Estatistikak.

7 (izenondoekin) Lizarra ikastolak Nafarroa Oinez bestaren **web orri** berria martxan jarri du, www.nafarroaoinet.net helbidean. **Web orri** seguruetan helbidea http://_hasten da beti. Blog-ak **web orri** dinamikoak dira, eta ikasleekin lan egiteko aukera zabala eskaintzen dute. Pare bat minutu baino ez dira behar **web-orri** pertsonalizatu hori egiteko. Italian duen *gibo fans web orri* osatuaren bitartez erantzun du. Parte-hartzea sustatu asmoz, euskaraz, gaztelaniaz, frantsesez zein ingelesez idatzirik dagoen **web orri** erraza eta interaktiboa egin dute. Ordenagailu bat, **web-orri** sofistikatuago batekin. Sare elektronikoa eta sakelakoaren bitartez **web orri** pornografikoetara sartzeko erraztasunak ditu jendeak. **Web orri** suizidak deitutako bidez, taldean suizidatzeko prest dauden lagunekin jartzen dira harremanetan Internet zaleak, Poliziaren arabera.

8 (hiru osagaiko hitz elkartuetan) Zolari buruz gehiago jakin nahi duenak bertan aurkituko du **web orri** zerranda guztiz interesgarria.

9 web orrialde [36 agerraldi, 6 liburu eta 23 artikulutan] **web orria**. Kultura deitzen dugun horren adierazpen gehienak, liburua, diskoak, bideoak, **web orrialdeak**..._horrela jasotzen ditugu. **Web orrialde** desberdinetako helbideak gehitu zituen Mikelek: adibidez "lapelotavasca" edo "euskonews" delako webguneak. Dena den, **web orrialde** batetik artxiboren bat norberaren ordenagailura jaitzea delitua dela argitu du. Adingabeel zuzendutako **web orrialde** gehienak ez direla seguruak esan du Kontsumitzaileen Aferez ardurartzen den Europako Ikerketa Zentroak. Interneten dauden web zerbitzariak etengabe ugalduz doazela eta 2000. urtean, 2.000 milioi **web orrialde** baino gehiago daudela.

webgune (561 agerraldi, 7 liburu eta 329 artikulutan; **orobat web gune** 49 agerraldi, 3 liburu eta 36 artikulutan)

1 iz interneteko gune birtuala, non pertsona edo erakunde batek informazioa eskaintzen baitu. Gutxi barru **webgune** bat zabalduko dute, eta han ere sinadurak bilduko dira. Haur pornografiako 62 **webgune** itxi dituzte. Agiriaren berri *Der Spiegel* aldizkari alemaniarren **webguneak** eta *Elaph* albiste zerbitzu arabiarrak eman zuten aurrena. Osasunak bere **webgunean** partidak zuzenean jarraitzeko sistema aurkeztu zuen atzo. Osasunaren **webgunean** sartuta, harridura: euskararen klikatu, eta atalen izenak bakarrik agertuko zaizkizue euskaraz. Horiek horrela, Fronte Zapatistaren **webgunea** itxita dago eta San Cristobalen zenbait telefono ez dabilta. 'Eskualdun Ona', 'Argia', 'Euzkadi' eta 'El Dia' aldizkariak 36ko gerra hasi aurretik argitaratutako euskarazko orrialdeak jaso dituzte 'Euskal prentsaren lanak' **webgunean**. Azpeltiko Euskara Patronatuaren *Erabili.com webgunean*, itzulpen bitxia irakurtzea begitandu zaio. Mezuaren benetokotasuna frogatu ez den arren, **webgune** berean azaldu izan dira orain arte Basaleven komunikatuak. Eta zergatik ez **webgune** bat sortu, Euskal Herriko erresistente eta deportatuen lekukotasunekin [...]. Berri hauek La Vanguardia (1999-04-07) eta El Mundo (1999-04-06) egunkariak, besteak beste, emandakoetatik hartuak, eta konpainiako **Webgunetik** zuzenean. Interneteko **webgune** eta leihoak ugaltzen doaz, salmenta eskaintza gero eta zabalagoa eta aberatsagoa delarik. **Webgunean** edukiak biziki haserretu ditu Kanputxeako agintariak. Sarrera horiek telefonoz eta **webgunearen** bidez saldu dituzte. **Webgunea**: http://www.cancerinfantil.org/aspanafoha/home.htm.

2 (izenondo eta izenlagunekin) Mendebaldeko Saharako gatazkari buruzko informazioa eskaintzeko **webgune** berri bat sortu dute: _www.saharatik.com. Bere **webgune** ofizialean ohar horrek azaltzen du zein den egoera. Al Kaedarekin lotutako taldeak **webgune** islamista batean argitaratu zuen atentatuen aldarrikapena. **Webgune** interaktiboa osatu nahi dugu, baina horretarako herritarren ekarpenak eta parte-hartzea ezinbestekoak zaizkigu, hori gabe ez baitago Gazte Topagunerik. Sarean barna dauden hainbat **webgune** alternatiboren artean *Z Communications*. *Elaph* arabierazko **webgune** laikoak.

3 (hitz elkartuetan) Shoah-ri buruzko **webgune** zerranda luze batera heltzen da. Aldizkari, irriti eta **webgune** proiektuak 13 lanpostu zuzen eta 48 kolaboratzaile ditu. * VICENT PARTIAL x vilaweb albiste **webguneko** zuzendaria.

weblog (*orobat web-log g.er.*) iz Interneteko webgunea, non ohar, istorio edo artikulua argitaratzen baitira. ik **blog**. **Weblog** bat egiteko programarik erabiliak helbide hauetan topatuko dituzue: [...]. **Weblog** askotan gogoeta pertsonalak, ipuinak eta saiakera txikiak topa daitezke. Zerbitzu plataforma bat izango da: posta elektronikoa, Interneteko guneen itzultzaile bat, **weblog** bat, txosten bereziak PDF formatuan. Sustatu.com, lehen **webloga** Zinemaldian. **Weblog** sareak erditu duen beste hitz-elkarketa xelebrea da: Zer den hori? Irak-eko II. gerra zela eta, izugarri hedatu ziren **web-log** hauek.

webtoki iz webgunea. Zoriak egun haietako batean anorexiaren aldeko **webtoki** bat ipini zuen nere begien bistan. Eta hargatik esisti -ez bizi!- liteke euskal hizkuntza bezalako mustro bat, baina ez euskarazko hizkuntza; erret akademiaren **webtokiko** atariko atean bertan espikatzen edo argitzen da euskaraz..._ "euskal hizkuntza" dela!

webzale izond weben zalea dena. Lagun **webzale** batek orrialde bitxi baten berri eman dit duela gutxi.

wellfarismo iz gizarte ekintza kontzertatua. Kritika honek dio **wellfarismoa** ongizatearen kontzepzio utilitaristan oinarritzen dela. Badira bai **wellfarismoak** herritartasun kontzeptu pasiboa sustatzen duela eta, estatu babesle erraldoiaren kontrako kritika ideologiko interesgarriak, baina Ongizate Estatuari egiten zaizkion kritika nagusiak -azaletik behintzat- ez dira ideologikoak, aitzitik, kritika horiek nolabaiteko ekonomia arrazionaltasunaren izenean egiten dira.

western 1 iz zinema-generoa, iparramerikar mendebaldean kolonizazioaren garaian gertatzen diren abentura filmek osatzen dutena. Wisk genero guztiak jorratu zituen: zinema beltza (*The captive city*, *Odds against tomorrow*), **westerna** (*Blood in the moon*), zientzia fikzioa (*The day the earth stood still*, *The Andromeda strain*), gerra generoa (*Run silent, run deep*), [...]. Ongitxo genekien hamaika **western** filmatu direla ingurumari hauetan. Telebista piztu eta *The Outriders* izeneko film bat ikusten hasi ginen, 1950eko **western** bat. Egunkari haietako mundua ez zitzaidan batere ezaguna egiten; **western** bat bezain arrotza zitzaidan. Irudien gosea dute dagoeneko, fikziozko istorio bat ikusteko irrika, dela **westerna** dela amodiozkoa. Belardian zehar cowboy itxurako gizon bat doa oinez, **western** batetik ateratakoa ematen du bere sonbreiurekin, bere alkandorarekin, bere bakeroekin eta bere uhalezko gerri kartutxeraren daraman errebolberrarekin. Baina igandean bai, **western** bat ikusi genuen.

2 (izenondoekin) Greg, egia da, gustura egoten zen bere telesail eta **western** gogokoenei begira. Itxuraz **western** soil bat dena, bilakatuko da izana eta ukanaren arteko gogoeta gaia. **Western** handiak eta Bronstonekin egin zituen ekoizpen erraldoiak. -Dena prest, neska-mutilak? -goratu du boza, gaztetako **western** zaharretako protagonisten hista nabarmena eginez-. Bai film komiko eta musikaletan bai **western** dramatikoetan. John Hillcoatek zuzendutako *The proposition* **western** liriko eta bortitza ere ikusi ahal izango da Fanten.

3 (hitz elkartuetan lehen osagai gisa) Gaez, ohean geundela, geure gelatik entzuten genituen maiz kaleko tiro-hotsak, **western**-filmetan bezala. Kartutxera handia gerrian -**Western** filmetan bezala- txapel borobil bat argizaritua euriaren babeserako eta han idatzita "Cazadores de Guipúzcoa". Liburu bakarrak aitak bolada batean irakurri ohi zituen **western** nobelak ziren.

4 (hitz elkartuetan bigarren osagai gisa) *What the toll tells* paraje galdu batean abiatzen da, espageti **western** klasikoan moduan.

whiskey ik **whiski**.

whiski (**125** agerraldi, **36** liburutan; **orobat whisky 244** agerraldi, **56** liburu eta **12** artikulutan, **wisky 15** agerraldi, **3** liburutan eta **whiskey 6** agerraldi **5** liburutan) **1** iz zekale, garagar edo arto alez, batez ere Britaniar

uharteetan eta Ipar Amerikan egiten den edari bizia. Hau vodkaren lurraldea da, amaitu dira **whiskiak** eta beste alkoholak. **Whiski** apur bat prestatuko dizut sodarekin. Neskak basoa luzatu zuen eta gizonak **whiskia** zerbitzatu zion. -Atera **whiskia**, Julia -esaten zion. Uste dut **whiskiak** nahastu ninduela, baraurik nengoen eta ez dut edateko ohiturarik. Hori zerabilen gogoan **whiskia** hurrupaka edaten zuen bitartean. **Whiskiar** tragotxoa jo zion. Eskoziako **whiskiaz** blai eginda oheratuko ez banintz, ez nukeen begirik bilduko. Aurreko gaueko **whiski** botila eskaini zion, baina uko egin zion buruaz. **Whiskyaren** zapore konfortagarria suma zezakeen eztarrian. **Whiski**-eta-soda edaten ari ginen gu denok.

2 (izenondo eta izenlagunekin) Tabako USAtarra, **whiski** eskoziarra, ardo frantsesa eta nik dakita ba zer ez zegoen, itxuraz, han. **Whiski** beteak eskatu nuen. Garrafoiko **whiskia** zen muga-ertzeko *duty-free* hartan erosi nuen.

3 (neurriekin) Azkenean, bi edontzi **whiski** eta botila erdi ardo edan ostean, hasi zen alienatzen goibeltasuna. Pinta eta erdi eskoziar **whiski** eta bi botila ardo beltz erosi nituen neuretzat. Berarentzat pare bat hazbete **whiski** atera zuen beste edontzi batean eta edan egin zuen. Beste hurrupa bat eskoziar **whiski**. Barnean, hogo mila botela **Whisky** eta hoiako edari tornuarentzat paper xuxenik ez.

4 (hitz elkartuetan lehen osagai gisa) Kontua zen ez zuela **whiski**-tantarik ere arasan. Nirea, **whiski** ttantta batekin. Ez du likorerik nahi, baina onartzen dio kafean **whiski**-zorrotadaxo bat. Sukaldera joan eta **whiski** zurrusta bat atera zuen baso batera. **Whisky** hatsa zerion. Ohiko bezero lagun baten izena alpatze hutsarekin, **whiski**-motarik bitxieta eta edonolako ginebra-aldaera egin berria eskura zitzaketan. Zerbitzariari bi **whisky**-kopa eskaturik, bat luzatu nion Adari. Hegazkinean harturiko **whiski** botilatxoak maletako poltsiko batean behar zuela. Aste bat lehenago Dantxaranean izanak ziren Ricard eta **Whisky** botila zenbait erosten. Txoferra hurbiltzen duk baforean erosi berri duen **whisky** kaxa edo tabako kartonak kamionaren kabinan altxatzera. Bere **whisky**-gautan, *niquer* hiltzaren esanahiaren jakitun, pentsatu ahal izango zuela azkenean ongi izorratu zituela ordenako moja zintzoak.

5 (hitz elkartuetan lehen osagai gisa) -Eta festa ondo amaitzeko, malta-**whiskya**, noski. Ez baitzuten zilegi lurra Zuriei saltzea kristalezko perlen eta patata-**whiskyaren** truke.

6 baso bat whiski. Jendez betetzen ari zen tabernako zerbitzariari neskak bi **whiski** gehiago manatu zizkion. Atsedena **whiski** txiki bat edateko. Soberan erretako zigarroak eta neurririk gabe edandako **whiskiak** tarteko. Eta -**whiskyak** joan, **whiskyak** etorri- eztabaida amaigabe batean murgildu ziren. Lehendabiziko **whiskya** bi zurrutadatan edan nuen. Bera **whiski** bat prestatzen hasi zen, zerbait garrantzizkoa esan behar zuenean egin ohi zuen moduan. Marro begira zegokien, beti egon ohi zen bazter batetik, eskuan **whiskia** eta begiak dir-dir zituela.

whiskitxo (**orobat whiskytxo**) iz **adkor** basotxo bat whiski. Niri, **whiskitxo** bat, Jack Daniels. Hiru **whiskytxo** burura iogoak zituen eta Gallaherren puru sendoak adimena nahastu zion.

whiskizale (**corpusean whiskyzale soilik**) **izond** whiskiaren zalea den pertsona. Eta ikusi besterik ez dago Amerikar **whiskyzaleak** zein aise bota zituen espainiar neurritsuak beren lurretatik. -Frenatu genuenean, mozkorren bat izango zelakoan jarri ginen, oinetan indarrak ez eta seko eroritako **whiskyzaleren** bat.

whisky ik **whiski**.

whist 1 iz ingeles karta-jokoa, frantses kartekin jokatzen dena, oso erregela sinpleak dituena. Luze gabe, **whistean** jokatzekeo kartak eman zizkieten Txitxikovi, eta gizalagezko buru-makurtua eginez hartu zituen. Arrandegira edo edaritegira inguratu, begi-keina egin, eta janurreko ederra antolatuko digu segituan!, eta guk, bitartean, **whistean** egingo dugu. Bisitariak **whistean** ari ziren bitartean. Bazkalostean **whistean** hasi, eta jokoan aritu ziren arratsaldeko hiruretatik gaueko ordu biak arte. Oro har, jende onak ziren, abegitsuak, eta berehala hartzen zuten lagun mintzat haiekin ogia eta gatza jan edo arratsalde bat **whistean** ematen zuen edonor. Eta, zuk, gogoan al duzu zer-nola **whist** karta-jokoan ari zirelarik, gure aita sutan jartzen zen galtzen bazuen?

2 (hitz elkartuetan) Erabat ahaztu zitzaizen **whist**-partida; gai oroz eztabaidatu eta mintzatzen ziren oihuka

whistle iz letoizko txistua, sei zulokoa. Victor Gomezek (baxu elektrikoa eta kontrabaxua), Ruben Isasik (trikitia, txirulak, txalaparta eta perkusioa), [...] eta Xabier Valle (alboka, *uilleann pipes*, gralla eta **whistlea**) osatzen dute *Kukuma*. Gaita, soinu txikia, perkusioa, bouzoukia, txalaparta, txirula, mandolina, **whistlea**, gitarra. Alboka, **whistlea**, karamiloa eta txirula.

winchester *iz* Winchester markako erriflea. Don Jaime izeneko gizon beltzarakan **winchesterra** eskuan zuela jarraitzen zuen. Lau gizon **winchester** bana besoetan zutik, negu giroko western batekoak bailiren, aurrean hiru gorpu biluzi ahuspez dituztela. • Izterditan neuzkan eskuak; **Winchester** markako errifle erdiautomatiko bat neraman, eta indarrez heldu nion.

windsurf *iz* surfaren mota, surf ohol beladun batekin egiten dena. Erreskate taldeek gizonaren **windsurfeko** ohola eta oihala aurkitu zituzten atzo, kostatik hamar miliatara, gizonen **windsurf** egiten zuen lekutik hogeik kilometro ingurura. Bilboko gizon bat desagertu da Lanzaroten, **windsurf** egiten ari zela.

windsurfzale *izond/iz* windsurfaren zalea dena. Bela zuri urrunek eta **windsurfzaleen** koloretako hurbilagoek han-hemenka eteten dute tiralineaz marraztutako horizontearen ertz infinitua.

wisky ik **whiski**.

wolffiar *izlag* Ch. Wolff matematikari eta filosofoarena, Wolffi dagokiona. Filosofiaren sistema bat, adibidez, **wolffiar** sistema benetan ikasi duenak, oinarri-esakune, argiketa eta froga denak irakaspen-erakin osoaren sailkaketarekin batera buruan dituen eta dena behatzekin zenbatu ahal izan duen arren, ez du **wolffiar** Filosofiaren ezagutza historiko osoa besterik lortzen; eman zaion adina daki eta juzgatzen du. Leibniz jaunak esakune hau oinarri-esakune berri bati dagokion hotsarekin iragarri ez zuen arren, dena dela, baieztapen berrietarako erabili zuen eta bere jarraitzaileek izendatuki sartu zuten leibniziar-**wolffiar** irakaspen-erakinean. Filosofia leibniziar-**wolffiar**ak, beraz, gure ezagutzaren izaeraren eta jatorriaren azterketak erabat zuzengabea den ikuspuntuaren menpean jarri ditu.

wolfram (*orobat wolframio*) *iz* gai bakuna, molibdenoaren saileko metal astuna (*W* edo *Tu*; at. z. 74). ik **tungsteno**. Fausto eta Juan Jose Elhuyar anaiak, laborategian **wolframa** isolatu zuten lehen zientzialariak, helburu militar horien zerbitzuan aritu ziren lanean. -Hari horiek **wolframezkoak** dira -diotsot sabaiko lanpara seinalatuz-. Gure burdina, gure **wolframioa**, gure lehengai guztiak, Alemaniako arma-lantegietara joan ordez, Frantzia eta Ingalaterrara joan lirakeke...

wolframio ik **wolfram**.

wolof

1 wolof hizkuntza wolofera. **Wolof hizkuntzara** itzuli dugu komedia, eta herri guztiak hartu du parte, paper nagusietarako hiru aktore paregabekin batera. Gero kantu eta dantzaren aldi betiko Otxalde eta Afrikako talde batekin, ahantzi gabe Afrikako erran zaharrak gazte batzuek irakurturik frantsesetik eta **Wolof hizkuntzan**.

wolofera *iz* afrikar hizkuntza Niger-Congo taldekoa, Senegalen eta Gambian mintzatzen dena. Lanbidez abokatua den Lakaren bitartez jakin ahal dugu **woloferaz** mintzatu zitzaizkiola Markinatik heldutako itzultzaileari, eta bi egunera libre utzi bazituzten ere, jabetza intelektualaren aurkako delitua egotzi dietela.